

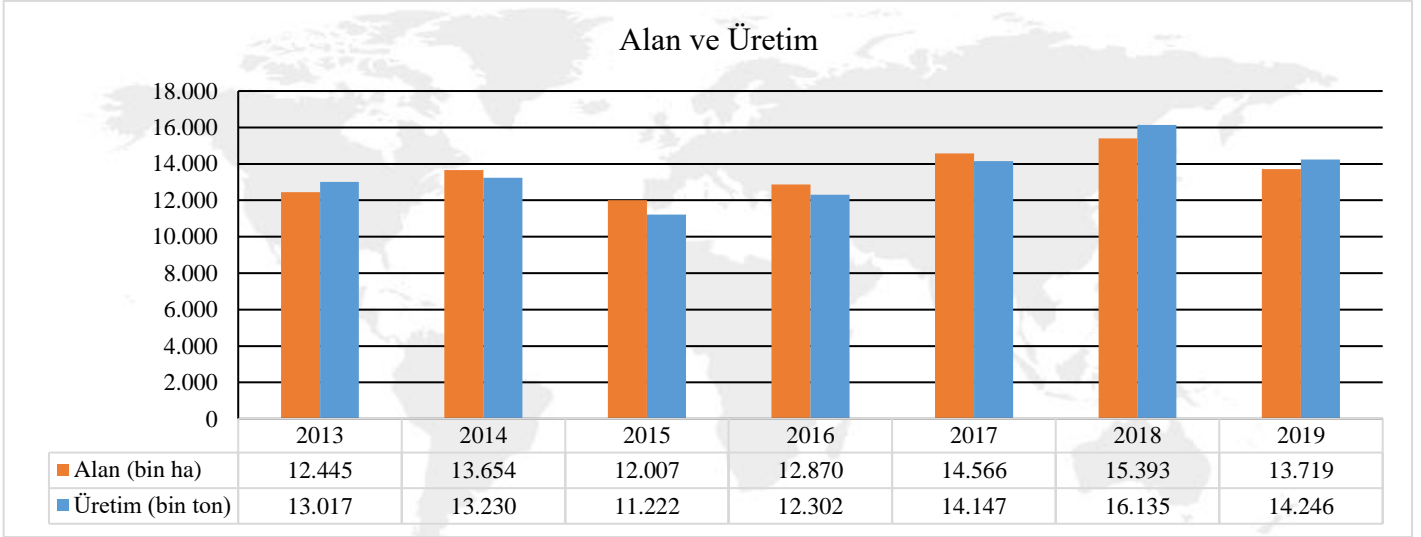
ÜRÜN MASALARI NOHUT BÜLTENİ

SAYI: 17

AĞUSTOS 2021

DÜNYADA NOHUT

Alan ve Üretim

Kaynak: FAO

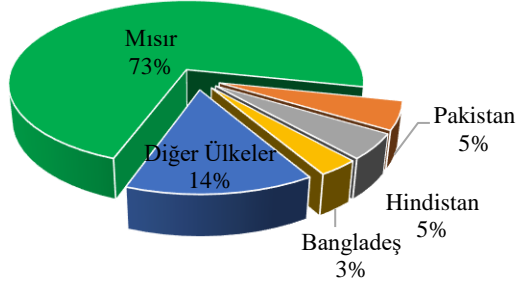
Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) verilerine göre 2019 yılında dünyada 13,72 milyon ha alanda 14,25 milyon ton üretilen nohutda dünya verim ortalaması 104 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz 2019 yılı FAO verilerine göre dünya sıralamasında ekiliş alanı olarak 4'üncü, üretimde Hindistan'dan sonra 2'nci sırada yer almaktadır.

Haziran 2021'de yayımlanan 2021-2030 yılları Tarımsal Görünüm Raporu'na (OECD-FAO Agricultural Outlook 2021-2030) göre küresel bakliyat pazarının 2020 yılında 92 milyon tonluk bir hacme ulaştığı, 2030 yılına kadar 22 milyon tonluk bir büyümenin öngörüldüğü ve büyümenin çoğunun Asya'da, özellikle Hindistan'da gerçekleşmesinin beklendiği ifade edilmekle birlikte, bakliyat ticaretinin ise 2030 yılına kadar 19 milyon tona ulaşacağı öngörülmektedir.

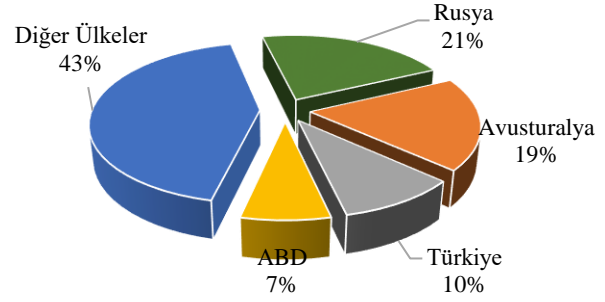
Dünyanın önemli ihracatçı ülkelerinden olan Avustralya'da üretim sezonu devam etmekte olup verim ve kalite kaybı beklenmemektedir. Ancak bu iyi gidişe rağmen nakliye sorunları ve Hindistan pazarı belirsizliği nedeni ile Avustralya bakliyat ihracatında yavaşlama mevcuttur. Özellikle nohutta ihracat miktarı önemli düzeyde azalmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise 30 Haziran 2021 tarihinde yayımlanan USDA raporuna göre nohut ekim alanlarında artış mevcuttur. Meksika Cordoba Hububat Borsasına göre 2020/2021 ve 2021/2022 üretim sezonlarında nohut ürünü için alansal olarak azalma mevcuttur. Ayrıca Amerika kıtası genelinde yaşanan kuraklık sorunu pazarda 9 mm nohudun bulunması problemini de beraberinde getirmiş, 9 mm nohut fiyatları artmıştır.

Nohut İthalatı (2019)

Nohut İhracatı (2019)

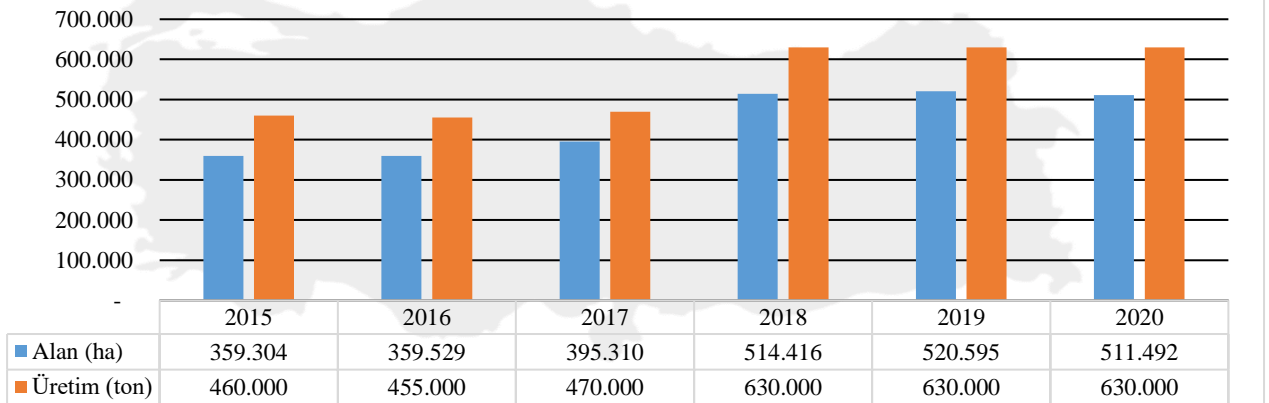

Kaynak: FAO

FAO verilerine göre 2019 yılı dünya ithalat miktarı yaklaşık olarak 7,8 milyon ton, ihracat miktarı ise 2,18 milyon tondur. Türkiye ise 2019 yılında dünya sıralamasında ithalatta 5'inci iken ihracatta 3'üncü sırada yer almaktadır. TÜİK verilerine göre 2020 yılının ilk 6 ayında 12.509 ton olan ithalat değeri %70'lik azalma ile 2021 yılının ilk 6 ayında 3.760 ton olmuştur.

TÜRKİYE'DE NOHUT

Alan ve Üretim

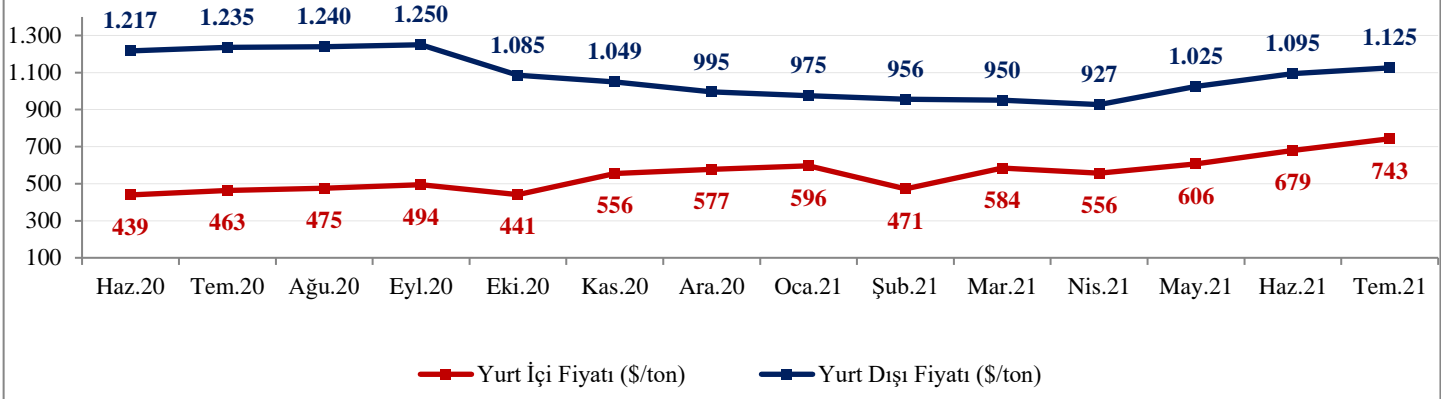
Kaynak: TÜİK

Ülkemizde uygulanan destekleme programları ve Nadas Alanlarının Değerlendirilmesi (NAD) Projesi ile nohut üretimimiz artmıştır. Nohut üretim alanlarında 2003-2015 yılları arasında alansal olarak daralma mevcut iken 2016 yılı itibarı ile üretim alanlarında artış yaşanmıştır. 2002 yılında **98 kg/da** olan verim, 2020 yılında **123 kg/da** olarak gerçekleşmiştir. TÜİK 2019/2020 pazarlama yılı verilerine göre Türkiye yıllık nohut tüketimi **408 bin ton**, kişi başı nohut tüketimi **4,9 kg/yıl** ve yeterlilik oranı **%127,5**'tir. 2021 yılı Mayıs ayında açıklanan TMO alım fiyatı nohutta **4.050 TL/ton**'dur.

TÜİK 2020 yılı verilerine göre 511 bin ha alanda 630 bin ton üretim gerçekleşmiştir. Son 10 yılda (2011-2020 yılları) ülke genelinde 143 bin tonluk üretim artışı sağlanırken, il bazında en fazla üretim miktarı artışı Ankara'da gerçekleşmiştir. Ankara'nın 2011 yılı üretimi 15 bin ton iken 2020 yılı üretimi 93 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

TÜİK I. tahminine göre beklenen rekolte miktarı **550 bin tondur**.

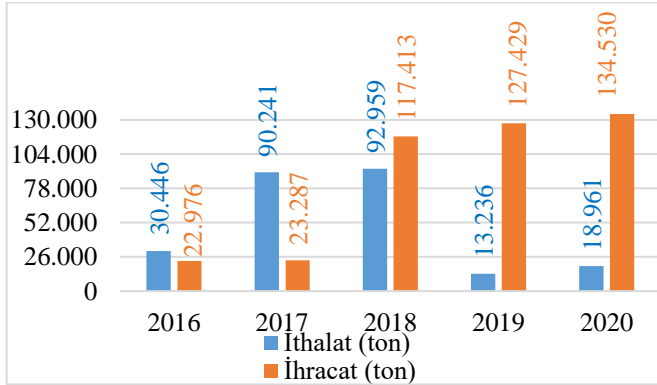
Yurt İçi ve Yurt Dışı Fiyatlar

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.
(Yurt dışı Meksika 10 mm esas alınmıştır.)

2021 yılı Temmuz ayı süresince yurt içi naturel nohut ortalama borsa fiyatları **6.387 TL/ton**'dur (**742 \$/ton**). (Temmuz 2021 ortalama \$ kuru: 8,6035 TL) Yurt dışı piyasalarda ise Meksika 10 mm nohut **1.125 \$/ton**'dan işlem görmektedir. Yurt içi borsalarda 24 Ağustos tarihindeki naturel kuru fasulye fiyatı **8.000TL/ton**'dur (**949 \$/ton**). (24.08.2021 tarihinde \$ kuru: 8.4283 TL)

DIŞ TİCARET

Kaynak: TÜİK, GTİP No: 7132000011, 7132000019

Ülkemiz 2020 yılı ithalatı 19 bin ton, ihracatı ise 134,5 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı **ithalat ve ihracat arasındaki değer farkı ülkemiz lehine 61 milyon dolar** olarak gerçekleşmiş olup ülkemiz net **ihracatçı** konumundadır. Genel olarak pazar talebi (iri taneli) doğrultusunda gerçekleştirilen ithalat miktarında 2020 yılında artış görülür iken bu talep 2021 yılında önemli ölçüde azalmıştır.

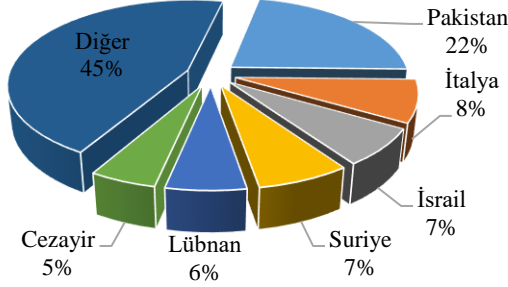
2020 yılı ilk altı aylık **ithalatı miktarı 12.509 ton, ithalat değeri 10 milyon \$** iken 2021 yılı aynı dönem **ithalat miktarı 3.760 ton, ithalat değeri 4 milyon \$**'dır. 2020 yılı ilk altı aylık **ihracat miktarı yaklaşık 66.586 ton, ihracat değeri 38 milyon \$** iken 2021 yılı aynı dönem **ihracat miktarı 99.470 ton, ihracat değeri 70 milyon \$**'dır.

2021 yılının ilk altı ayı itibarı ile ihracatımızda ilk sıralarda %15 ile İran, %13 ile Pakistan, %10 ile Suriye, %8 ile Cezayir yer almaktadır.

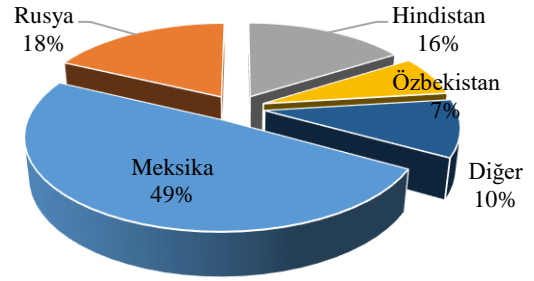
Leblebi olarak da dış ticarete konu olan nohutta 2020 yılında ihracat miktarı **12 bin ton** karşılığı **16,4 milyon \$**'dır. 2021 yılı ilk altı ayı leblebi **ihracat miktarı 7 bin ton, ihracat değeri 9 milyon \$**'dır. Nohudun leblebi olarak ihracatı, ürüne katma değer kazandırıyor olması açısından da önem taşımaktadır. 2021 yılı ilk altı aylık dönemde ortalama nohut ihracat değeri **704 \$/ton** iken leblebi ihracatı değeri **1.303 \$/ton**'dur. (GTİP No: 200819190031, 200819990011)

Bakanlığımızca uygulanmakta olan politikalar sayesinde üretim artışı yaşadığımız nohudun leblebi ile birlikte ülkemiz dış ticaretine pozitif yönlü katkısı 2021 yılı ilk altı ayında yaklaşık **75 milyon \$**'dır.

İhracatın Ülkelere Dağılımı (2020)

İthalatın Ülkelere Dağılımı (2020)

Kaynak: TÜİK 2020, GTİP No: 71320000011, 71320000019

Türkiye'nin 2020 yılı nohut ihracatında Pakistan (%22), İtalya (%8), İsrail ve Suriye (%7) ilk sıralarda yer almaktadır.

DEĞERLENDİRME

- Ülkemizde 2021 üretim yılı **nohut hasatları lokal alanlar hariç tamamlanmıştır**.
- Protein içeriğinin yüksek olması nedeni ile tercih edilen ülkemiz nohudunun gelişmekte olan protein ekstraktı sektöründe değer kazanacağı ve uluslararası piyasada tercih nedeni olabileceği değerlendirilmektedir.
- Bitki bazlı protein üretimine ve ürün çeşitlendirilmesine yönelik Ar-Ge çalışmalarının ve bu konuda girişimde bulunan sektörün dünyada olduğu gibi ülkemizde de desteklenmesi önem arz etmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı

0 312 258 82 00

urunmasalari@tarimorman.gov.tr